

SOLIDARITEIT, GEPOT IN RODE AARDE

Brussel, 4 februari.

Centraal-Afrika roept bij mij een beeld op van honger, armoede, oorlog,... als ik 's morgens incheck op Zaventem.

Ik vertrek met een valies zomerkleren, geneesmiddelen en (voor)oordelen, gevormd op basis van de enkele Tv-beelden die me bijgebleven zijn. Ondanks mijn verwoede reislust in de voorbije 20 jaar had me weinig aangetrokken om dit deel van de wereld te zien. Totdat het een levend gezicht kreeg met Pierre, de mutualistische animator uit Burundi, die op zijn doorreis in Polen (2004) vele Poolse harten stal met zijn lach, zijn wijsheid en zijn eindeloze motivatie. Er kwam een gevoel dat een partnerschap Burundi-Polen mogelijk was, ... we zouden wel zien,

Brussel, 19 februari

Nog altijd ben ik niet over de ervaring "Burundi" heen. Duizenden gedachten spoken door mijn hoofd. Nog nooit heeft een land, een volk, een reis, een groep reisgenoten, me zo sterk doen nadenken, Ik zie ook dat onze Poolse mutualiste Ineza het nog wat moet verwerken. Ik vertrok naar Burundi op een moeilijk moment, familiaal maar ook professioneel. Ik voelde me uitgeput en kreeg niet meer het vuur in mijn werk, wat me vroeger zo sterk had gedreven,....

Sommigen schreven het toe aan mijn overladen reisagenda de voorbije jaren, aan de vele projecten maar misschien was er meer aan de hand ... was het de maatschappelijke verzuring in mijn land, het oneindig opboksen tegen de bureaucratie van Centraal-Europa of twijfels over die mutualistische droom? Had het eigenlijk allemaal nog zin?

Tien dagen Afrika gaven een antwoord op die vragen.

De Burundezen hebben me geleerd te lachen. Overal was er die glimlach; het deed me denken aan de lachende Boeddha's op de Nepalese tempels maar hier was die glimlach zo levend, menselijk en gemeend. Onze reis viel samen met het begin van het regenseizoen maar het regende niet en er werd gevreesd voor hongersnood. De eerste stroom vluchtelingen trok reeds naar het Zuiden. En toch bleven de mensen werken, zwoegen – met tientallen kilo's bananen op een fiets de vele heuvels op en af, en toch blijven glimlachen. Onvoldoende geneesmiddelen hebben, geen arts in de wijde omgeving en overgeleverd aan het lot dat één infectie fataal kan zijn voor je leven en toch blijven glimlachen ... De wonden nog voelen van een vreselijke burgeroorlog en de angst dat dit nog kan gebeuren en toch blijven glimlachen ... De schroeiende zon op je lijf voelen en daarna de krachtige regen die de kleren doordrenkt, je huisje doorweekt en ziektes teweegbrengt en toch blijven glimlachen ... De wetenschap dat al die slimme westerlingen (en anderen) in hun terreinwagens door de hoofdstad razen met hun soms grootse nutteloze projecten maar nooit hun weg zullen vinden naar je dorp zonder gezondheidscentrum en toch blijven glimlachen ... De gedachte dat je wellicht toch niet ouder wordt dan 40 jaar en dat je maar één maaltijd per dag kan krijgen en toch blijven glimlachen, ... "Ach"

hoor ik sommigen denken “ze weten niet beter”. Nee, de Burundees weet wel beter. Hij weet heel zeker wat goed is voor hemzelf, wat moet veranderen.

Met meer dan honderd kwamen ze naar de comités van de lokale afdelingen van de mutualiteit van Gitega. Trotse vrouwen in duizenden kleuren gekleed met het kind op de arm. Ze lachten ons welkom toe, vooral dan bij het horen van de naam “Ineza”, wat in de plaatselijke taal “goedheid” betekent. Ze luisterden naar hun voorzitter, die de plaatselijke situatie beschreef en de objectieven voor de afdeling in de toekomst schetste. En naar mutualist Pierre die in alle toonaarden de geestdrift in de groep bracht. En ze participeerden met vragen, opmerkingen, handgeklap, ... Dit is basisdemocratie waar de grote machten op aarde zo graag over spreken. Ineza was onder de indruk. “Daar moeten we ook aan werken in Polen, maar zal het lukken?” vroeg ze me. Stilletjes peinsde ik of het ons zou lukken om dit (nog) te bereiken in Vlaanderen.

Maar de Burundees toonde ons ook hoe trots te zijn op zijn land, zijn volk, zijn natuur, ... Terecht trots op een landschap van duizend heuvels, waar het rood van de aarde zich vermengt met duizenden groene tinten. Bananenbomen, koffieplantages en rijstvelden maken er een glooiend lappendeken van. En vanuit de rode grond duiken steeds weer kinderen langs de weg op die zwaaien, lachen en ons “blanken” toeroepen. De Burundees mag trots zijn op zijn mensen die, getormenteerd door natuur en verleden, blijven vechten voor de toekomst. Bedelaars ziet men zelden; allen zijn blij met de hulp die ze krijgen maar de meesten proberen er welf iets aan te doen. Overall is er in Burundi die uitgestrekte hand, niet de bedelende open hand maar de stevige handdruk die recht uit het hart komt. Het besef van vriendschap en solidariteit. Natuurlijk worden ze ook lid van de plaatselijke mutualiteit om een terugbetaling op de gezondheidszorg te verkrijgen (60 %) en een microkrediet te bekomen, ... maar zelden hoor ik de vraag “en wat krijgen we daarvoor?” , wat ik in ons land en Centraal-Europa tot vermoeiens toe moet horen. Solidariteit uit zich op de mutualistische vergadering in het openingsgebed met gezang en de besluitende drank van een verfrissende pint “Primus”. Hier zit die “solidariteit” die ik zo graag in een boekje over 100 jaar LCM zou willen tonen, de solidariteit van onze middeleeuwse gilden, van de Engelse “friendly societies”, van onze eerste mutualiteiten, ...

De Burundezzen hebben me geleerd te geloven. Te geloven dat dit misschien bij ons ook nog kan. Te geloven dat er ook een geloof bestaat met een hart. De Burundese priesters die ik er ontmoet en zeker ook aartsbisschop Simon stralen hartelijkheid en liefde uit. In de kathedraal dansen de mensen in de zondagsmis. Nog nooit zo’n lange eredienst bijgewoond die zo snel voorbijgaat. Bij het horen van de naam van de katholieke radiozender “Radio Maria” moet ik even huiveren. Maar in niets is deze te vergelijken met zijn naamgenoot in Polen, de haatzender die enkel angst en verdeeldheid zaait. Onmiddellijk zien Ineza en ik de kans om deze Afrikaanse kerk naar Polen te brengen om te tonen dat geloof geen synoniem is van angst. Hopelijk zal Mgr. Simon de Spartakiade in Inowroclaw openen in mei. En willen we Burundi tonen in Polen in al. zijn facetten en ook door de ogen van de Burundees zelf. En we willen nadien dit tonen aan de Belgen, ... en nadien aan de Burundezzen. We willen, we

willen, ... Voor we het goed en wel beseffen heeft de Burundese lucht onze hersenen nieuwe zuurstof gegeven, onze harten geopend, ...

Verdorie, het heeft zin om ervoor te gaan ... We geven het nooit op dat mutualisme in Burundi, in Polen en in ons land. Thuisgekomen hoor ik dat senator Jean-Marie Dedecker onze projecten in Polen afdoet als nutteloze ontwikkelingssamenwerking. Het is teveel eer om zo te worden aangepakt. Want de Burundezen hebben me geleerd dat een solidaire samenleving aan de basis begint. Grootse papieren projecten van fantasten die zich met Europees en ander geld verrijken en ook mooipratende populistten van allerlei slag zullen ons niet meer van de wijs brengen.

Ten slotte nog een persoonlijke noot.

Deze tocht door Burundi zal in mijn kleren blijven hangen omwille van de Burundezen zelf maar ook dankzij mijn medereizigers.

Dank Eddy en Jean-Paul. Ik leerde jullie kennen als vrienden, ook al. was Jean-Paul soms mijn plaaggeest (of was het andersom?). Het was bijzonder mooi om met jullie op te trekken en ik weet dat dit ook onze samenwerking in Polen ten goede zal komen. Dank Amand en Jos. Jullie hebben me geleerd dat er een levende liefdevolle kerk bestaat in Vlaanderen. Dankzij jullie werden Asissi en Ename op de kaart van mijn hart gezet. Dank Ineza voor de openheid waarmee je naar Afrika bent getrokken. En voor de wil om het mutualisme in Polen te versterken vanuit deze ervaring en de band van solidariteit met Afrika op te bouwen.

Maar vooral dank Marc en Jeannette, voor de jarenlange inzet en liefde die jullie aan de Burundezen geven. Zelden heb ik zo mogen meemaken wat het betekent anderen graag te zien. Samen met en door de plaatselijke bevolking hebben jullie mutualisme ontwikkeld met een hart. Maar jullie staan zeker niet alleen. De Burundezen, een groeiend aantal Vlaamse getuigen en onze Poolse vrienden zullen deze stroom versterken.

Ik ben ervan overtuigd dat we tot een eerste unieke solidariteitsband zullen komen waarbij West- en Centraal-Europa met Afrika worden verbonden. Dank dat jullie de aanzet daartoe hebben gegeven. Iedereen die beweert nog dat het huis "Van Huffel" in Oudenaarde een Burundees huis is, maar vanaf heden kan ik getuigen dat het niet zo is. Het is ook een Pools huis, een Belgisch huis, ...simpelweg een huis van solidariteit en liefde.

Aan allen bedankt voor het vernieuwde dynamisme dat ik van jullie kreeg. En dat is nog maar het begin.

Bedankt Burundi

Jean-Pierre